

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จรัญ จันทลักขณา. สถิติวิเคราะห์และวางแผน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. "เทคนิคและปัญหาของการสัมภาษณ์ในการวิจัยภาคสนามทางมนุษยวิทยา".
ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 7 (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2527) 3-14.
- ทิวพร พลพานิช. ผลของการปรากฏตัวของบุคคลที่สาม ที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- นิตา ชูโต. "เทคนิคการเก็บข้อมูล : การสัมภาษณ์". เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิจัยเชิง
ธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2535. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).
- นิตากานต์ ชัยประกายวรรณ. ผลของจดหมายนำ และการนัดหมายทางโทรศัพท์ต่ออัตราการให้
สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2531.
- พรสิทธิ์ พัฒนานารักษ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร : การศึกษาความคิดเห็น
ของเกษตรกรเขตรังสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- รุ่งนภา พุ่มพุกษ์. ผลของการปรากฏตัวของบุคคลที่สาม ที่มีต่อคำตอบจากการสัมภาษณ์ครู เมื่อใช้
คำถามทางบวกและทางลบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วงเดือน อัมเงิน. การเปรียบเทียบความตั้งใจของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ที่มีสัดส่วนของข้อ
กระทงทางบวกและทางลบต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
(ม.ป.ป.).
- _____ . "การวิจัยเชิงทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ : การออกแบบและการวิเคราะห์ข้อมูล".
วารสารครุศาสตร์. (มกราคม-มีนาคม 2535) 73-90.

- สมศรี วงศ์สวัสดิศฤง. การเปรียบเทียบความสอดคล้องของข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. "การเก็บรวบรวมข้อมูล" ใน การวิจัยทางการศึกษา: หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย. หน้า 81 - 117. ไพฑูรย์ สินดารัตน์ และ สำลี ทองทิว (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุชีรา ภัทรายุทธวรรคณ์. ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ถึงของหมึกพิมพ์และการระบุวันส่งกลับที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุพัตรา สุภาพ . สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , 2534.
- อนันต์ บัวบาน. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลการตอบจากแบบสอบถาม ซึ่งใช้วิธีจริงใจ และวิธีตรวจสอบความจริงใจที่ต่างกัน . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. การทำวิจัยเชิงสำรวจ . ม.ป.ท., 2537.

ภาษาอังกฤษ

- Andrews, F. M. "Construct Validity and Error Components of Survey Measures : A Structural Modeling Approach." Public Opinion Quarterly. 48 (1984) : 409 - 44.
- Aquilino, W.. S. "Effect of Spouse Presence during the Interview on Survey Responses concerning Marriage." Public Opinion Quarterly. 57(1993) : 358 - 376.
- _____ . " Interview Mode Effects in Surveys of Drug and Alcohol Use." Public Opinion Quarterly. 58 (1994) : 210 - 240.
- Baron, R. A. and Byrne, D. Social Psychology : Understanding Human Interaction. 6 th ed the United States of America : Allyn and Bacon, 1991.
- Bergsten, J. W. , Weeks, M. F. and Bryan, F. A. " Effect of An Advance Telephone Call in a Personal Interview Survey. " Public Opinion Quarterly. 48(1984) : 650 657.

- Bruno, F. J. Dictionary of key words in psychology. London : Routledge & Kegan Paul, 1986.
- Campbell, D. T. and Stanley, J. C. Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research. Chicago : Rand McNally College Publishing Company, 1966.
- Donaghy, W.C. The Interview : Skill and Applications. Illinois : Scott, Foresman and Company, 1984.
- Fisher, B. A. and Adams, K. L. Interpersonal Communication : Pragmatics of Human Relationships. 2 nd ed. Singapore : McGRAW-HILL, Inc. , 1994.
- Frey, J. H. " An Experiment with a Confidentiality Remender in a Telephone Survey " Public Opinion Quarterly. 50 (1986) : 267 - 269.
- Frey, L.R., Botan, C.B., Friedman, P.G. and Kreps; G.L. Interpreting Communication Research. New Jersey : Prentice Hall, 1992.
- Garrett, A. Interviewing : Its Principles and Methods . 2 nd ed. New York : Family servic association of America , 1972.
- Glass, G.V. and Hopkins, K.D. Statistical methods in educational and psychology. New Jersey : Prentice-Hall, Inc. , 1984.
- Gorden, R.L. Interviewing : Strategy, techniques, and tactics. 3rd ed. Illinois : Dorsey Press, 1980.
- Goyder, J. " Face to Face Interviews and Mailed Questionnaires : The Net Difference in Response Rate." Public Opinion Quarterly. 49 (1985) : 234 - 252.
- Groves, R. M. " Research on Survey Data Quality." Public Opinion Quarterly. 51 (1987) : s156 - s172.
- Groves, R. M. and Magilavy, L. J. " Measuring and Explaining Interviewer Effects in Centralized Telephone Surveys." Public Opinion Quarterly. 50(1986) : 251 - 266.

- Hoag, W.J. and Allerbeck, K.R. "Interviewer and Situation Effects in Survey : Log-linear Analysis". Sociological Abstracts. 31 (1988) : 356.
- Johnson, E. K. The Structured Interview : Manipulating Structuring Criteria and The Effect on Validity, Reliability, and Practicality (Interview). doctoral dissertation, Tulane University, 1990. Dissertation Abstracts International 51 (1991) : 5622.
- Kahn, R. L. and Cannell, C. F. Interviewing : Social Research. International Encyclopedia of the Social Sciences . 7 , 8 (1972) : 149-160.
- Kerlinger, F.N. Foundations of Behavioral Research. 3rd ed. Florida : Holt, Rinehart and Winston, 1986.
- Kirk, R.E. Experimental Design. 2nd ed. California : Brooks/Cole Publishing Company, 1982.
- Krysan, M et al. " Response Rates and Response Content in Mail versus Face - to - Face Survey." Public Opinion Quarterly. 58 (1994) : 381 - 399.
- Lopez, F.M. Personnel Interviewing : Theory and Practice. 2nd ed. New York : McGraw-Hill, 1975.
- Miller, D.C. Handbook of Research Design and Social Measurement. 5th ed. London : Sage Publications, 1991.
- Presser, S. and Zhao, S. " Attributes of Questions and Interviewers as Correlates of Interviewing Performance." Public Opinion Quarterly. 56(1992) : 236 - 240.
- Rosenthal, R. and Rosnow, R.L. Essentials of Behavioral Research : Methods and Data Analysis. 2nd ed. Singapore : McGraw-Hill, 1991.
- Sharp, L. M. and Frankel, J. "Respondent Burden : A Test of Some Common Assumptions." Public Opinion Quarterly. 47(1983) : 36 - 53.
- Sincoff, M. Z. and Gobert, S. R. Interviewing. New York : Macmillan Publishing Company ,1984.

- Singer, E. , Frankel, M. R. and Glassman, M. R. " The Effect of Interviewer Characteristics and Expectations on Response." Public Opinion Quarterly. 47 (1983) : 68 - 83.
- Sobal, J. " The Content of Survey Introductions and the Provision of Informed Consent." Public Opinion Quarterly. 48 (1984) : 788 - 793.
- Suntaree Komin. Psychology of The Thai people ; Values and behavioral patterns. Bangkok : Magenta Co. ,1990.
- Weisberg, H.F. and Bowen, B.D. An Introduction to Survey Research and data Analysis. San Francisco : W.H. Freeman and Company, 1977.
- Wittenborn, J. R. Interviewing : Personality Appraisal. International Encyclopedia of the Social Sciences . 7 , 8 (1972) : 161-169.

ภาคผนวก ก-

สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความจริงใจในการให้สัมภาษณ์ ที่ตรวจสอบด้วยการสัมภาษณ์ซ้ำ โดยใช้ t-test (ศิริชัย กาญจนวาสี, มปป.)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{เมื่อ } df = \frac{S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1+1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2+1}} - 2$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน
	df	คือ	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	คือ	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 และ 2
	S_1^2, S_2^2	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 1 และ 2
	n_1, n_2	คือ	จำนวนตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และ 2

2. ทดสอบความแตกต่างระหว่างความถี่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Test of Independence) χ^2 -test (ศิริชัย กาญจนวาสี, มปป.)

$$df = 1$$

ความถี่ของตัวแปรทั้งสอง

A	B	A+B
C	D	C+D
A+C	B+D	n

$$\chi^2 = \frac{n(AD-BC)^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

ถ้าความถี่ที่คาดหวังของเซลล์ใดเซลล์หนึ่ง < 5 จะใช้สูตร

$$\chi^2 = \frac{n(|AD-BC| - n/2)^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อกระทงคู่ขนาน จำนวน 6 คู่ ทดสอบ ความแตกต่างด้วย t-test และค่าสหสัมพันธ์

ข้อกระทงคู่ขนาน (คู่ที่)	$\bar{X}$	SD	t-test	r
1. - ครอบครัวท่านมีรายได้พอใช้จ่ายหรือไม่	1.79	.78		
- รายรับของครอบครัวท่านเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่	1.71	.81	.81	.80**
2. - ครอบครัวท่านเคยขัดสนในเรื่องเงินทองหรือไม่	2.38	.58		
- ท่านเคยรู้สึกว่าเป็นเงินทองในครอบครัว ไม่พอกินไม่พอใช้ บ้างหรือไม่	2.38	.65	.00	.89**
3. - ครอบครัวท่านเก็บเงินรายได้บางส่วนไว้ใช้ยามจำเป็นบ้างหรือไม่	1.96	.36		
- ครอบครัวท่านเก็บออมเงินทองไว้บ้างหรือไม่	2.00	.42	-1.0	.87**
4. - คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินไม่ได้	2.21	.88		
- คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินได้	2.13	.85	1.45	.95**
5. - การมีหนี้สินเป็นเรื่องน่าอาย	1.42	.65		
- การมีหนี้สินเป็นเรื่องธรรมดา ไม่จำเป็นต้องปกปิด	1.50	.66	-1.0	.81**
6. - ท่านเป็นคนใช้จ่ายอย่างประหยัดใช่หรือไม่	1.63	.58		
- ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วนในการใช้เงินใช่หรือไม่	1.67	.57	-.57	.80**

** p < .001

ภาคผนวก ข.

1. ตัวอย่างข้อกระทงคุณาน

ข้อ
ชอท

17. ครอบครัวท่านมีรายได้พอใช้จ่ายหรือไม่
43. รายรับของครอบครัวท่านเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่
 1. เพียงพอ   2. พอบ้าง ไม่พอบ้าง   3. ไม่เพียงพอ
19. ท่านเคยรู้สึกว่ ครอบครัวขัดสนในเรื่องเงินทองหรือไม่
46. ท่านเคยรู้สึกว่เงินทองในครอบครัว ไม่พอกิน ไม่พอใช้ บ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย   2. นานๆ ครั้ง
 3. ค่อนข้างบ่อย   4. เป็นประจำ
23. ครอบครัวท่านเก็บเงินรายได้บางส่วนไว้ใช้ยามจำเป็นบ้างหรือไม่
45. ครอบครัวท่านเก็บออมเงินทองไว้บ้างหรือไม่
 1. ไม่ได้เก็บ
 2. เก็บบ้าง ไม่เก็บบ้าง
 3. เก็บอย่างสม่ำเสมอ
25. คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินไม่ได้
47. คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินได้
 1. ไม่เห็นด้วย   2. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 3. เห็นด้วย   4. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
30. การมีหนี้สินเป็นเรื่องน่าอาย
48. การมีหนี้สินเป็นเรื่องธรรมดา ไม่จำเป็นต้องปกปิด
 1. ไม่เห็นด้วย   2. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 3. เห็นด้วย   4. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
34. ท่านเป็นคนใช้จ่ายอย่างประหยัดใช่หรือไม่
44. ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วนในการใช้เงินใช่หรือไม่
 1. ใช่   2. ไม่แน่ใจ   3. ไม่ใช่

2. ตัวอย่างคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์สัมภาษณ์

เนื้อหา	คำถาม
การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ เกษตรกรรู้ตัวก่อนหรือไม่ ว่าท่านจะไปสัมภาษณ์ - ท่านแจ้งให้ทราบโดยวิธีใด เพราะอะไรจึงเลือกวิธีนี้ - มีวิธีการแจ้งให้เกษตรกรทราบ วิธีอื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร - วิธีการต่างๆ ที่กล่าวนั้น มีข้อดี-ข้อเสีย ในทางปฏิบัติอย่างไร - ส่วนมาก จะแจ้งให้เกษตรกรรู้อะไรบ้าง - ท่านคิดว่าควรบอกข้อมูลอะไรให้เขารู้บ้าง เพราะเหตุใด
เวลาที่สัมภาษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์เกษตรกรแต่ละราย ส่วนใหญ่ใช้เวลาานเท่าใด - ท่านคิดว่าระยะเวลาที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใด เพราะอะไร - ท่านสัมภาษณ์เวลาใดบ้าง - ตามความคิดเห็นของท่านควรสัมภาษณ์ในช่วงเวลาใด เพราะอะไร - ท่านสัมภาษณ์เกษตรกรแต่ละคน เสร็จภายในวันเดียวหรือไม่ - สัมภาษณ์ติดต่อกันจนเสร็จ หรือมีเวลาหยุดพักบ้างช่วง - ท่านคิดว่าเกษตรกร จะชอบแบบใด เพราะอะไร
สถานที่ที่ใช้สัมภาษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมักใช้สถานที่ใดเป็นที่สัมภาษณ์ - ยังมีสถานที่อื่นๆ อีกหรือไม่ - มีข้อดี-ข้อเสีย อย่างไร
การสร้างความรู้สึที่ดีเมื่อแรกพบ	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนไปพบกับเกษตรกร ท่านไปคนเดียวหรือมีผู้อื่นพาไป - ผู้ที่พาท่าน ไปพบเกษตรกรเป็นใคร มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไร - ตามความคิดเห็นของท่าน ควรเลือกใครจึงจะดี เพราะอะไร - จะมีปัญหาอย่างไรหรือไม่
การเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนไปพบกับเกษตรกร ท่านไปคนเดียวหรือมีผู้อื่นพาไป - ผู้ที่พาท่าน ไปพบเกษตรกรเป็นใคร มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไร - ตามความคิดเห็นของท่าน ควรเลือกใครจึงจะดี เพราะอะไร - จะมีปัญหาอย่างไรหรือไม่

เนื้อหา	คำถาม
การแต่งกายของผู้สัมภาษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ท่านแต่งกายอย่างไร เมื่อไปสัมภาษณ์ - ควรหลีกเลี่ยงการแต่งกายลักษณะใด เพราะอะไร - ท่านคิดว่าการแต่งเครื่องแบบ กับการแต่งกายสุภาพ แบบใดสร้างความไว้วางใจให้กับเกษตรกรมากกว่ากัน เพราะอะไร
กิริยาท่าทาง	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมักจะวางตัวแบบใดกับเกษตรกร - ท่านคิดว่าการวางตัวของผู้สัมภาษณ์ แบบเป็นกันเอง กับแบบสำรวจ เรียบร้อย แบบไหนจะมีผลดีต่อการสัมภาษณ์มากกว่ากัน เพราะอะไร
การใช้คำสรรพนาม	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านใช้คำสรรพนามแทนตัวเองอย่างไร ขณะพูดกับเกษตรกร ในกรณีที่อายุ มากกว่า น้อยกว่า ใกล้เคียงกัน - ท่านเรียกเกษตรกรที่สัมภาษณ์ว่าอย่างไร เพราะอะไร - ควรมีความระมัดระวังเรื่องการใช้สรรพนาม แทนตนเองและเกษตรกร อะไรบ้าง
การเริ่มต้นสนทนา	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านคิดว่าการสนทนาเมื่อพบหน้ากันครั้งแรก มีความสำคัญต่อการสัมภาษณ์หรือไม่ อย่างไร - ตามปกติ ท่านพูดอะไรบ้างตอนเปิดการสนทนา - ท่านเคยเจอปัญหา หรือมีความลำบากใจบ้างไหม ในช่วงแรกของการสนทนา - ท่านแก้ไขอย่างไร - ท่านคิดว่าเกษตรกรมีความรู้สึกอย่างไรต่อผู้สัมภาษณ์ ในตอนแรกนี้บ้าง ในฐานะที่เป็นคนแปลกหน้า - ท่านมีคำแนะนำสำหรับผู้ที่จะไปสัมภาษณ์ เกษตรกรอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเริ่มต้นสนทนาที่ดี ก่อนสัมภาษณ์

เนื้อหา	คำถาม
การให้ข้อมูลเบื้องต้น	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ อะไรบ้างที่ควรบอกกับเกษตรกร โดยไม่ต้องรอให้เขาถาม - การให้ข้อมูลกับเกษตรกร ยึดหลักอะไรบ้าง - ข้อควรระวังมีหรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร - ยังมีข้อมูลอื่นๆอีกหรือไม่ ที่ควรจะบอก เพราะอะไร - ควรบอกในช่วงแรกของการสนทนา หรือรอสักระยะหนึ่งก่อน เพราะเหตุใด
การตอบคำถาม	<ul style="list-style-type: none"> - คำถามที่เกษตรกรมักจะถามท่านเสมอๆ เกี่ยวกับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับตัวท่าน คืออะไร - คำถามอื่นๆ ที่ผู้สัมภาษณ์อาจจะเจอ มีอะไรบ้าง - ท่านคิดว่าการตอบคำถามแต่ละข้อที่เกษตรกรถามนั้น ควรตอบอย่างไรจึงจะเหมาะสม - ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการตอบคำถามไม่ดีพอ มีอะไรบ้าง
เทคนิคสร้างความคุ้นเคย	<ul style="list-style-type: none"> - ท่านคิดว่าการพูดคุยกับเกษตรกร ในเรื่องต่างๆไป ที่ไม่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ มีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร - เรื่องอะไรบ้างที่ท่านนำมาพูดคุย - ท่านคิดว่าเกษตรกรเขาชอบที่จะสนทนากับเรา เรื่องอะไร - การใช้เทคนิคการสร้างความคุ้นเคยโดยการสนทนาเรื่องต่างๆไปก่อน ท่านปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอะไรหรือไม่ - ท่านยังมีเทคนิคอื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร - มีข้อดี-ข้อเสียอะไรบ้าง
บันทึกการสัมภาษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าบันทึกข้อมูลไปพร้อมๆ กับการสัมภาษณ์ กับ บันทึกหลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์ จะมีข้อดี-ข้อเสียอย่างไร - ท่านปฏิบัติอย่างไร เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล เพราะเหตุใด

3. ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปี เคยถูกสัมภาษณ์.....ครั้ง เมื่อปี.....

1. การรู้ตัวล่วงหน้า

- ท่านรู้ตัวก่อนหรือไม่ว่าจะมีคนมาสัมภาษณ์
- ท่านรู้จากใคร เขาบอกอะไรบ้าง
- ถ้าติดต่อผ่านมาจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กับส่งจดหมายติดต่อท่านโดยตรง ท่านคิดว่า
อย่างไรดีไปกว่ากัน เพราะอะไร

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

- ถ้ามีใครจะมาสัมภาษณ์ท่าน ท่านอยากรู้อะไรต่อไปนี้ในระดับใด
ระดับความต้องการ

ใครจะมาสัมภาษณ์	น้อย	ปานกลาง	มาก
จะถามเกี่ยวกับเรื่องอะไร	น้อย	ปานกลาง	มาก
จะมาเมื่อใด	น้อย	ปานกลาง	มาก
จะมาตอนไหน	น้อย	ปานกลาง	มาก
ใช้เวลานานเท่าใด	น้อย	ปานกลาง	มาก
จะสัมภาษณ์ที่ไหน	น้อย	ปานกลาง	มาก

- เพราะเหตุใด

.....
 .....
 .....
 .....

2. สถานที่

- คนที่มาถามข้อมูล เขามาหาท่านที่บ้านเลยหรือไม่
- ถ้าไม่ใช่ที่บ้าน เขาสัมภาษณ์ท่านที่ใด เคยมีผู้สัมภาษณ์ตามไปถามข้อมูลที่ไหน หรือไม่
- ท่านเคยไปให้สัมภาษณ์ที่บ้านผู้ใหญ่ หรือที่วัดร่วมกับเพื่อนบ้านคนอื่นๆ หรือไม่ ถ้าเคยไปท่านไปเพราะต้องการให้สัมภาษณ์ หรือเกรงใจผู้ใหญ่บ้าน
- ท่านคิดว่าสถานที่ใดน่าจะดีที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

3. เวลา

- คนที่มาสัมภาษณ์มาตอนที่ท่านทำงานอยู่ หรือมาตอนที่ท่านว่าง
- ปกติท่านมักจะมีเวลาว่าง ช่วงใดบ้าง

.....

.....

- การให้สัมภาษณ์ครั้งก่อนๆ ใช้เวลานานหรือไม่ ประมาณมากแค่ไหน
- ท่านคิดว่าควรใช้เวลาสักเท่าใด ไม่ควรใช้เวลานานเกินเท่าใด
- ถ้าต้องใช้เวลาานมาก ควรมาสัมภาษณ์ต่อวันอื่น หรือนักเพียงชั่วคราวแล้วค่อยสัมภาษณ์ต่อให้เสร็จในวันเดียว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ความรู้สึกแรกพบ

- ถ้ามีคนที่ไม่รู้จักมาหา โดยที่ท่านไม่รู้ตัวมาก่อน และบอกว่าต้องการสัมภาษณ์ท่านเพื่อทำวิจัย ท่านจะมีความรู้สึกขณะนั้นอย่างไร เพราะเหตุใด
- ท่านคิดว่าการได้รับเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลเป็นโอกาสที่น่ายินดีหรือไม่ เพราะอะไร
- การสัมภาษณ์เป็นเรื่องน่าเบื่อหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

- ผู้สัมภาษณ์ที่มาพร้อมจดหมายแนะนำตัว ทำให้ท่านเชื่อได้สนิทใจมากกว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวหรือไม่
- ระหว่างผู้สัมภาษณ์ที่มาคนเดียวพร้อมจดหมายแนะนำตัว มากับเพื่อนบ้านพามา และผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันพามาแนะนำท่านให้ความเชื่อถือประการใดมากกว่ากัน เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

- ระหว่างผู้สัมภาษณ์ที่แต่งเครื่องแบบ กับแต่งกายธรรมดา ท่านชอบที่จะให้สัมภาษณ์ใครมากกว่ากัน เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

- ระหว่างผู้สัมภาษณ์ผู้ชายกับผู้หญิง ถ้าเลือกได้ท่านคิดว่าพูดคุยกับใครดีกว่า เพราะอะไร

.....

.....

.....

- ท่านชอบที่จะตอบคำถามกับผู้สัมภาษณ์ที่มีอายุอ่อนกว่าท่านใกล้เคียงกัน หรือแก่กว่าท่าน
- ท่านชอบผู้สัมภาษณ์ที่วางตัวเป็นกันเอง หรือผู้สัมภาษณ์ที่อ่อนน้อม สุภาพเรียบร้อย
- การแต่งตัว การพูดจา และกิริยาท่าทางของผู้สัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับ จะทำให้ท่านตอบคำถามอย่างเต็มใจหรือไม่ ส่วนไหนที่ท่านคิดว่าสำคัญมาก

5. การใช้คำสรรพนาม

- คนที่มาสัมภาษณ์เขาเรียกท่านอย่างไร
- ท่านคิดว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ชอบให้เรียก ลุง ป้า น้า อา หรือไม่ เพราะอะไร
- ถ้ามีคนเรียก คุณลุง คุณป้า หรือเรียกชื่อด้วย(ลุงดำ) ท่านคิดว่าจะดีกว่าเรียก ลุง ป้า เฉยๆ หรือไม่ เพราะอะไร

- ท่านคิดว่าคนสัมภาษณ์ที่อายุพอๆ กับท่าน เรียกท่านว่าพี่ หรือ น้า เป็นการให้เกียรติกัน หรือทำให้ท่านรู้สึกแค้น
- ผู้สัมภาษณ์ผู้หญิงที่อายุน้อยกว่าท่าน ใช้คำแทนตนเองว่า หนู ท่านคิดว่าเหมาะสมแล้วหรือไม่

6. การสนทนาก่อนสัมภาษณ์

- ท่านคิดว่าก่อนสัมภาษณ์ควรจะพูดคุยอะไรกันบ้าง
- ท่านคิดว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่ต้องการซักถามผู้สัมภาษณ์ ก่อน

.....

.....

.....

.....

.....

- ถ้าผู้สัมภาษณ์บอกว่าข้อมูลที่ถามนั้น ไม่มีประโยชน์ต่อชาวบ้านโดยตรง แต่เป็นประโยชน์ในแง่วิชาการ ท่านคิดว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะสนใจตอบคำถามน้อยลงหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

- ระหว่างผู้สัมภาษณ์ที่เป็นนักศึกษาซึ่งอาจจะทำวิจัยร่วมกับอาจารย์ หรือเอาข้อมูลไปทำรายงาน กับผู้สัมภาษณ์ที่มาจากหน่วยงานของรัฐบาล ท่านคิดว่าน่าจะให้ความช่วยเหลือใครมากกว่ากัน

.....

.....

7. ประสบการณ์ให้สัมภาษณ์

- ในการสัมภาษณ์ที่ผ่านมา ท่านมีความวิตกกังวล ลำบากใจอะไรบ้าง ขณะให้สัมภาษณ์ และหลังจากสัมภาษณ์แล้ว

.....

.....

- ถ้ามีคำถามบางข้อท่านรู้สึกไม่อยากจะตอบ ท่านจะบอกกับผู้สัมภาษณ์ไปตรงๆ หรือตอบให้เสรีๆไป

.....

.....

- ท่านคิดว่าการตอบคำถามของชาวบ้านทั่วไป ตอบเพราะความเกรงใจหรือหรือตั้งใจตอบอย่างจริงจัง

.....

- มีบ้างไหมที่ไม่ได้ตอบความจริงทั้งหมด ถ้ามีเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

- ท่านคิดว่าผู้สัมภาษณ์น่าจะแสดงน้ำใจต่อหมู่บ้าน หรือผู้ให้ข้อมูลบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

□□□□

แบบสัมภาษณ์สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร มีทั้งหมด 48 ข้อ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะ ได้แก่ ทรัพย์สินและการถือครองที่ดิน รายได้ หนี้สิน การออมทรัพย์สินและการใช้จ่าย

ผู้สัมภาษณ์ถามเกษตรกรทีละข้อ เรียงตามลำดับ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบเพียงข้อเดียว ยกเว้นบางข้อที่ระบุให้เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือ เขียนคำตอบของเกษตรกร ลงในช่องว่าง "....." ที่เว้นไว้ให้

ก. ข้อมูลทั่วไป

1. วันที่สัมภาษณ์ .....
2. เริ่มสัมภาษณ์เวลา .....น. สัมภาษณ์เสร็จเวลา .....น. □ □
3. ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ..... อายุ ..... ปี
4. เพศ 1.ชาย 2.หญิง □□
5. อยู่หมู่ที่ ..... ตำบล.....
6. การศึกษาสูงสุด 1.ต่ำกว่าประถมศึกษา □□
 2.ประถมศึกษา
 3.มัธยมศึกษา
 4.สูงกว่ามัธยมศึกษา

ช. ข้อมูลเฉพาะ

ครอบครัวท่านมีทรัพย์สินดังต่อไปนี้หรือไม่

1. พัดลม	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
2. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
3. โทรทัศน์สี	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
4. ตู้เย็น	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
5. วิทยุเทป	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
6. รถจักรยานยนต์	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
7. จักรเย็บผ้า	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
8. รถไถนา/รถอีแต๋น	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
9. เครื่องซักผ้า	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
10. รถยนต์	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐
11. ครอบครัวท่านมีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่	☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี		☐
	ถ้ามี มีจำนวน .....ไร่ .....งาน		
12. ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีท่านชายที่ดินบ้างหรือไม่	☐ 1. ชาย ☐ 2. ไม่ได้ชาย		☐
	ถ้าชาย ชายไปจำนวน .....ไร่ .....งาน		
13. ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีท่านซื้อที่ดินหรือไม่	☐ 1. ซื้อ ☐ 2. ไม่ได้ซื้อ		☐
	ถ้าซื้อ ซื้อจำนวน .....ไร่ .....งาน		
14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ที่ดินเป็นทรัพย์สินที่มีค่ามากที่สุด	☐ 1. เห็นด้วย ☐ 2. เห็นด้วยอย่างยิ่ง		☐
	☐ 3. ไม่เห็นด้วย ☐ 4. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
15. รายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัวท่าน ได้มาจากอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ 1. ทำนา ☐ 2. รับจ้าง		☐
	☐ 3. ทำสวน ☐ 4. ค้าขาย		
	☐ 5. เลี้ยงสัตว์ ☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....		

16. ปีที่แล้วครอบครัวท่านมีรายได้รวมทั้งสิ้น ประมาณ ..... บาท
หรือมีรายได้เดือนละ ..... บาท (เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง)
17. ครอบครัวท่านมีรายได้พอใช้จ่ายหรือไม่
 1. เพียงพอ 2. พอบ้างไม่พอบ้าง 3. ไม่เพียงพอ
(ถ้าตอบว่าเพียงพอ ไม่ต้องถามข้อ 18)
18. ท่านคิดว่าครอบครัวท่านควรจะมีรายได้เดือนละเท่าไร จึงจะเพียงพอ
..... บาท/เดือน
19. ท่านเคยรู้สึกว่ ครอบครัวขัดสนในเรื่องเงินทองบ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. นานๆ ครั้ง
 3. ก่อนข้างบ่อย 4. เป็นประจำ
20. ท่านคิดว่าฐานะของครอบครัวท่านเป็นอย่างไร
 1. ยากจน 2. ก่อนข้างยากจน
 3. ปานกลาง 4. ก่อนข้างดี
 5. ดี 6. ดีมาก
21. ท่านมีหนี้ที่สหกรณ์การเกษตรบ้างหรือไม่
 1. มี 2. ไม่มี
ถ้ามี มีจำนวน ..... บาท
22. ครอบครัวท่านมีเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์/กลุ่มออมทรัพย์ บ้างหรือไม่
 1. มี 2. ไม่มี
ถ้ามี มีจำนวน ..... บาท
23. ครอบครัวท่านเก็บเงินรายได้บางส่วนไว้ใช้ยามจำเป็น บ้างหรือไม่
 1. ไม่ได้เก็บ
 2. เก็บบ้างไม่เก็บบ้าง
 3. เก็บอย่างสม่ำเสมอ
24. ท่านคิดว่าการเก็บเงินรูปแบบใดดีที่สุด
 1. ชื้อทอง
 2. ฝากธนาคาร
 3. เก็บเงินสดไว้ที่บ้าน
 4. ให้ผู้อื่นยืมโดยคิดดอกเบี้ย 5. อื่นๆ (ระบุ).....

25. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินไม่ได้
1. เห็นด้วย 2. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ไม่เห็นด้วย 4. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26. ปัจจุบัน ท่านกู้เงินจากสหกรณ์การเกษตรผักไห่ หรือไม่
1. กู้ 2. ไม่ได้กู้
- (ถ้าตอบว่า ไม่ได้กู้ ไม่ต้องถามข้อ 27)
27. ท่านเป็นหนี้สหกรณ์การเกษตร จำนวน ..... บาท
28. ท่านมีหนี้สินที่อื่นๆ หรือไม่
1. มี 2. ไม่มี
29. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่เกษตรกรบางคนขายที่ดินเพื่อนำเงินไปใช้หนี้
1. เห็นด้วย
2. ไม่เห็นด้วย
3. ไม่มีความคิดเห็น

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

30. การมีหนี้สินเป็นเรื่องน่าอาย
1. เห็นด้วย 2. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ไม่เห็นด้วย 4. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
31. คนที่มีหนี้สินมาก เป็นเพราะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
1. เห็นด้วย 2. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ไม่เห็นด้วย 4. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
32. การกู้หนี้ยืมสิน เป็นเรื่องธรรมดาของการลงทุน
1. เห็นด้วย 2. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ไม่เห็นด้วย 4. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
33. ในแต่ละเดือนครอบครัวท่านต้องใช้เงินประมาณ ..... บาท
34. ท่านเป็นคนใช้จ่ายอย่างประหยัดใช่หรือไม่
1. ใช่ 2. ไม่แน่ใจ 3. ไม่ใช่

- ครอบครัวท่านใช้เงินไปกับเรื่องต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด
35. ชื่อของกิน □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
36. ชื่อของใช้ □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
37. ชื่อยา/ค่ารักษาพยาบาล □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
38. ช่วยงาน □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
39. ทำบุญ □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
40. ค่าเล่าเรียนบุตรหลาน □ □
 1. น้อย 2. ปานกลาง 3. มาก
41. ชื่อห่วย □ □
 1. ไม่เคย 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก
42. ชื่อเหล่า/บุหรี่ปุ๋ย/ยาสูบ □ □
 1. ไม่เคย 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก
43. รายรับของครอบครัวท่านเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่ ( )
 1. เพียงพอ 2. พอบ้างไม่พอบ้าง 3. ไม่เพียงพอ
44. ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วนในการใช้เงินใช้หรือไม่ ( )
 1. ใช่ 2. ไม่แน่ใจ 3. ไม่ใช่
45. ครอบครัวท่านเก็บออมเงินทองไว้บ้างหรือไม่ ( )
 1. ไม่ได้เก็บ
 2. เก็บบ้างไม่เก็บบ้าง
 3. เก็บอย่างสม่ำเสมอ
46. ท่านเคยรู้สึกว่าเป็นเงินทองในครอบครัว ไม่พอกิน ไม่พอใช้บ้างหรือไม่ ( )
 1. ไม่เคย 2. นานๆ ครั้ง
 3. ค่อนข้างบ่อย 4. เป็นประจำ

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

47. คนที่มีรายได้น้อย เก็บออมเงินได้ ( )
1. ไม่เห็นด้วย   2. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. เห็นด้วย   4. เห็นด้วยอย่างยิ่ง
48. การมีหนี้สินเป็นเรื่องธรรมดา ไม่จำเป็นต้องปกปิด ( )
1. ไม่เห็นด้วย   2. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. เห็นด้วย   4. เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค.

1. ตัวอย่างข้อมูลที่เตรียมชี้แจงกับเกษตรกรก่อนสัมภาษณ์

เนื้อหาและตัวอย่างคำพูดที่ชี้แจงกับเกษตรกรผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม

1.1 การแนะนำตัว

- ทักทาย : "สวัสดีค่ะ" ยกมือไหว้
- บอกชื่อ : "ชื่อ ปราโมทย์ นามสกุล ทองสุข"
- บอกสถานภาพ(เป็นใคร มาจากไหน) : "เป็นนิสิตปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"

1.2 ข้อมูลส่วนตัว

- ภูมิลำเนา : "เป็นคนผักไห่เหมือนกัน เกิดที่ลำตะเคียน"
- อาชีพ : "รับราชการ เป็นครูสอนนักเรียนพยาบาล อยู่ที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตอนนี้อ่านศึกษาต่อ "

1.3 ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

- จุดประสงค์ในการสัมภาษณ์ : "จะมาขอสัมภาษณ์ เพื่อไปทำรายงานส่งอาจารย์"
- หน่วยงาน/สถาบันที่เกี่ยวข้อง หรือการนำข้อมูลไปใช้ : "เป็นวิชาบังคับ อาจเคยได้ยินที่เรียกว่าทำวิทยานิพนธ์ ถ้าไม่ทำก็เรียนไม่จบ"
- การเลือกตัวอย่าง : "สัมภาษณ์เฉพาะสมาชิกสหกรณ์บางคนเท่านั้น ไม่ได้ถามทุกคน"
- ระยะเวลาสัมภาษณ์ : "ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ ครึ่งชั่วโมง ไม่เกินหนึ่งชั่วโมง"
- เนื้อหาการสัมภาษณ์ : "ถามเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ เช่น ที่ดิน ทรัพย์สิน รายจ่าย รายได้ การออมทรัพย์ หนี้สิน"
- บทบาทผู้สัมภาษณ์ : "จะถามและอ่านคำตอบที่ละเอียด คำตอบไม่มีผิด ไม่มีถูก ตอบตามที่ ป้า/ลุงคิดหรือรู้สึก"
- บทบาทของเกษตรกร : "ตอบข้อที่ตรงกับใจมากที่สุด ถ้าฟังไม่ทันหรือฟังไม่ชัดเจน ป้า/ลุง ถามได้เลยค่ะ ข้อไหนที่รู้สึกไม่อยากตอบก็บอกนะคะ"
- ผลของคำตอบ : "คำตอบไม่มีผลกระทบต่ออะไรกับลุง/ป้า นอกจากจะเป็นประโยชน์ในแง่วิชาการ ทำให้รู้มากขึ้น"
- การจดบันทึก : "จะขอจดคำตอบลงไปในการจดคำถามนี้ พร้อมๆ กันเลย จะได้ไม่ลืม" (ให้เกษตรกรดูแบบสัมภาษณ์ได้)

1.4 เรื่องอื่นๆที่จะสนทนากับเกษตรกร

- การทำมาหากิน : "ทำนาหรือเปล่า ทำที่ไร่ ปีนีได้ข้าวที่เกี่ยว สหกรณ์ตีราคาให้ดีไหม ราคาข้าวที่ตลาดกลางล่ะ"
 : "ทำสวน หรือปลูกผักอะไรบ้าง มีคนมารับซื้อหรือเอาไปขายเอง ทำสวนต้องลงทุนมากไหม คิดว่าดีกว่าทำนาหรือไม่ มีปัญหาเรื่องน้ำหรือไม่"
 : "ทำตะกร้ายากไหม มีลายอะไรบ้าง นอกทำตะกร้าแล้วแถวนี้มีทำอาชีพเสริมอย่างอื่นไหม"
- ความเป็นอยู่ในครอบครัว : "อยู่กันกี่คน ลูกทำงานอะไรกันบ้างหรือยัง เรียนอยู่ชั้นอะไรกันบ้าง มีลูกที่แยกครอบครัวไปบ้างแล้วหรือไม่"
- ถามทุกข์สุข (ผู้สูงอายุ) : "สบายดีหรือคะ ที่ไม่สบายมีอาการอย่างไร แข็งแรงทำงานได้ไหม ลูกๆอยู่ใกล้ๆ หรืออยู่ไกล"

1.5 คำตอบที่เตรียมล่วงหน้า

- เป็นใคร : "เป็นนักศึกษา เรียนปริญญาโทอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"
- มาจากไหน : "มาจากกรุงเทพฯ แต่ตอนนี้พักอยู่ที่ลำตะเคียน บ้านเกิดอยู่ลำตะเคียน"
- ทำงานอะไร : "ตอนนี้อาศัยทำต่อ ก่อนหน้านั้นเป็นครูสอนนักเรียนพยาบาลอยู่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา"
- ถาม หรือสัมภาษณ์ไปทำไม : "เป็นการเรียนอย่างหนึ่ง จะต้องนำไปทำรายงานหรือวิทยานิพนธ์ ส่งอาจารย์"
- สัมภาษณ์ให้ใคร หรือหน่วยงานใด : "ไม่ได้สัมภาษณ์ให้ใครหรือหน่วยงานใด ต้องการเพื่อนำไปเขียนรายงาน เป็นวิชาหนึ่งที่ต้องเรียน"
- ถามคนอื่นแทนได้ไหม /ทำไมต้องถามผม(ฉัน) : "เจาะจงถามลุง/ป้า โดยเฉพาะ เพราะเข้าสหกรณ์ จะสัมภาษณ์เฉพาะสมาชิกสหกรณ์ บ้านหนึ่งเป็นสมาชิกได้คนเดียว คงจะถามคนอื่นไม่ได้"

2. ตัวอย่างเนื้อหาการสนทนากับเกษตรกรเมื่อเข้าพบครั้งแรก

1. ทักทายและอ้างถึงจดหมายที่แจ้งล่วงหน้า : ยกมือไหว้ "สวัสดีค่ะ หนู/ฉัน ชื่อ ปราโมทย์ ทองสุข ที่เป็นคนส่งจดหมายฝากผู้ใหญ่บ้านมาถึง (ลุง/ป้า/..) ไม่ทราบว่าได้รับจดหมายหรือเปล่า"
2. บอกจุดประสงค์ของการมาพบ : "จะมาขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นอยู่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน วันนี้ (ผู้ใหญ่/ผู้ช่วย/..) พามาทำความรู้จักกันก่อน วันหลังจะได้มาคนเดียวถูก"
3. บอกข้อมูลส่วนตัว : "ตอนนี้ หนู/ฉัน กำลังเรียนปริญญาโท อยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย "ปกติทำงานแล้ว เป็นครูสอนนักเรียนพยาบาลอยู่ที่หาดใหญ่ บ้านเกิดอยู่ลำตะเคียน"
4. บอกจุดประสงค์การนำข้อมูลไปใช้ : "คำตอบของ (ลุง/ป้า/..) จะนำไปทำรายงาน /วิทยานิพนธ์ ส่งอาจารย์"
5. ชี้แจงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง : "ที่จะสัมภาษณ์นี้ไม่ได้สัมภาษณ์ทุกบ้าน จะสัมภาษณ์เฉพาะคนที่เข้าสหกรณ์บางคนเท่านั้น จับฉลากได้ใครก็สัมภาษณ์คนนั้น"
6. ชวนสนทนาเรื่องทั่วไป
  - การทำมาหากิน : "ทำนาหรือเปล่า ทำก็ได้ ปีนี้ได้ข้าวดีหรือไม่ ราคาข้าวที่ตลาดกลางที่นี้ราคาดีไหม มีคนเอาข้าวมาขายที่ตลาดกลางกันเยอะไหม"
  - : "ทำสวน หรือปลูกผักอะไรบ้าง มีคนมารับซื้อหรือเอาไปขายเอง ทำสวนต้องลงทุนมากไหม คิดว่าดีกว่าทำนาหรือไม่ มีปัญหาเรื่องน้ำหรือไม่"
  - ความเป็นอยู่ในครอบครัว : "อยู่กันกี่คน ลูกมีงานทำกันหมดทุกคนหรือไม่ ยังเรียนอยู่กี่คน เรียนอะไรกันบ้าง มีลูกที่แยกครอบครัวไปบ้างแล้วหรือไม่"
  - ถามทุกข์สุข (ผู้สูงอายุ : "สบายดีหรือคะ ที่ไม่สบายมีอาการอย่างไร แข็งแรงทำงานได้ไหม ลูกๆอยู่ใกล้ๆ หรืออยู่ไกล"
7. นัดหมายวัน เวลาที่สัมภาษณ์ : "(ลุง/ป้า/..) วางหรือสะดวกจะให้หนู/ฉัน มาสัมภาษณ์วันไหน ประมาณกี่โมง จะใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง"
8. ยุติการสนทนา : "แล้ว หนู/ฉัน จะมาอีกครั้ง (เวลาที่นัดหมาย) วันนี้ต้องลาก่อนนะคะ เตี๋ยว (ผู้ใหญ่/ผู้ช่วย/..) จะพาไปบ้านคนอื่นๆอีก สวัสดีค่ะ"

3. ตัวอย่างข้อมูลที่ชี้แจงกับเกษตรกรเมื่อเข้าพบครั้งที่สอง

1. ข้อมูลที่ชี้แจงก่อนเริ่มสัมภาษณ์

- เนื้อหาการสัมภาษณ์ : "จะถามเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ เช่น ที่ดินและทรัพย์สิน รายได้ การออมทรัพย์ และการใช้จ่าย คำถามทั้งหมดมี 48 ข้อ"
- บทบาทผู้สัมภาษณ์ : "จะถามและอ่านคำตอบทีละข้อ คำตอบไม่มีผิด ไม่มีถูก ตอบตามที่ ป้า/ลุงคิดหรือรู้สึก"
- บทบาทของเกษตรกร : "ตอบข้อที่ตรงกับใจมากที่สุด ถ้าฟังไม่ทันหรือฟังไม่ชัดเจน ป้า/ลุง ถามได้เลยค่ะ ข้อไหนที่รู้สึกไม่อยากตอบก็บอกนะคะ"
- ผลของคำตอบ : "คำตอบไม่มีผลกระทบอะไรกับลุง/ป้า นอกจากจะเป็นประโยชน์ในแง่ วิชาการ ทำให้รู้มากขึ้น"
- การจับบันทึก : "จะขอจดคำตอบลงไปในกระดาษคำถามนี้ พร้อมๆ กันเลย จะได้ไม่ลืม" (ให้เกษตรกรดูแบบสัมภาษณ์ได้)

4. ตัวอย่างจดหมายที่แจ้งล่วงหน้าถึงเกษตรกร

ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์
เรียน นาง.....

เนื่องด้วย ดิฉันนางสาวปราโมทย์ ทองสุข นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ ของการศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งในการนี้ดิฉันประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจเช่น รายได้ ทรัพย์สิน การใช้จ่าย การออมทรัพย์ และหนี้สิน เป็นต้น

เนื่องจากท่านเป็นผู้หนึ่งที่สามารถจะให้ข้อมูลได้ ดิฉันจึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ดังกล่าว โดยดิฉันจะไปพบท่านที่บ้านด้วยตนเอง ประมาณ วันที่ 15-20 กุมภาพันธ์ 2538 เพื่อทำความรู้จักและนัดหมายวันเวลาสัมภาษณ์ที่แน่นอน อีกครั้ง

สุดท้ายนี้ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านและครอบครัว ประสบแต่ความสุข

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปราโมทย์ ทองสุข)

5. ตัวอย่างจดหมายที่ส่งถึงผู้ใหญ่บ้าน

ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
เรียน ผู้ใหญ่ .....

เนื่องด้วย ดิฉันนางสาวปราโมทย์ ทองสุข นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท ในการนี้ดิฉันจะขอสัมภาษณ์เกษตรกรในหมู่บ้านของท่าน จำนวน .... คน ดังรายชื่อในจดหมายที่แนบมา ประมาณ วันที่ 15-20 กุมภาพันธ์ 2538 โดยจะถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร เช่น รายได้ ทรัพย์สิน การใช้จ่าย การออม ทรัพย์สิน และหนี้สิน เป็นต้น

ดิฉันจึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการส่งจดหมายแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า และหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปราโมทย์ ทองสุข)

6. ตัวอย่างจดหมายที่ส่งถึงกำนัน

ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
เรียน กำนัน ตำบลนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื่องด้วย ดิฉันนางสาวปราโมทย์ ทองสุข นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท ในการนี้ดิฉันจะขอสัมภาษณ์เกษตรกรในตำบลของท่าน จำนวน
..... คน โดยจะถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร เช่น รายได้ ทรัพย์สิน
การใช้จ่าย การออมทรัพย์ และหนี้สิน เป็นต้น ทรัพย์สิน

ดิฉันจึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้ทราบและขออนุญาตเก็บข้อมูลดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปราโมทย์ ทองสุข)

7. ตัวอย่างจดหมายที่ส่งถึงสหกรณ์อำเภอ

ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย
เรียน สหกรณ์อำเภอ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื่องด้วย ดิฉันนางสาวปราโมทย์ ทองสุข นิสิตปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท เรื่องการพัฒนาแบบแผนการสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกร ในการนี้ดิฉันเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรผักไห่ ในเขตตำบลนาคูและท่าดินแดง โดยจะถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร เช่น รายได้ ทรัพย์สิน การใช้จ่าย การออมทรัพย์ และหนี้สิน ระหว่างวันที่ 20-25 กุมภาพันธ์ 2538 ดิฉันจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการประสานงานให้สมาชิกในเขตตำบลดังกล่าว ทราบล่วงหน้า จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปราโมทย์ ทองสุข)

8. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ที่ตรวจสอบคำถามคู่ขนาน จำนวน 2 คน ได้แก่
  1. อาจารย์กฤษณ์ ไทยะวณิช ศศ.ม. (จาริกภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร
  2. อาจารย์นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตร อ.ม. (วรรณคดีไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรง ของแบบสัมภาษณ์สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร จำนวน 3 คน ได้แก่
  1. รศ. เกียรติศักดิ์ ปัทมเรชา M. Agr. St. (Agricultural Extension)
U. of Queensland, Australia.
  2. ดร. สาวิตรี ลิ้มชัยอรุณเรือง วท.ม. (วิจัยประชากรและสังคม) ม.มหิดล
กศ.ต. (พัฒนการศึกษาศาสตร์) มศว.ประสานมิตร
  3. อาจารย์ทัศนีย์ นะแสง ค.ม. (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปราโมทย์ ทองสุข เกิดเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2507 ที่อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2528 และปริญญาตรีสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2534 และเข้าศึกษาต่อใน สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2535 ปัจจุบันรับราชการ ในตำแหน่งอาจารย์ ระดับ 5 ภาควิชาการบริหารการศึกษายพยาบาลและบริการการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา